

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Blaháné Lujza

Idő

"1920"

Személy

Szerző:

Blaháné

Cím:

Forrás:

Budapesti Hírlap

Bp.
(Hely)

1920 IX/5
(Idő)

(Köt. v. füz.) (O)

Blaháné.

Budapest, szept. 4.

Elmult a nyár, megyünk bele az őszbe. Az égen éppen felhősereg tolong, meg-megdördül az ég, felváltva süt a nap és esik az eső, sőt a déli órákban ragyogó napsütésen keresztül zúdul le fővárosunkra a zápor. Ez a szimfónikus időjárás tán ünnepi bucsuja a nyárnak. Megyünk bele az őszbe, a honnan már csak egy lépés a tél...

... Blaháné holnap lép virágos élete hetvenedik esztendejébe s a tisztelők, az ünneplők, a rajongók bucsut járnak a lakására, virággal, elismeréssel, üdvözléssel, ajándékkal.

A lakására! Ez a lakás is szimbolikus kedves gazdája életében. Blaháné a hűség maga. Hű volt végig önmagához, hű barátaihoz, hű művészetéhez, hű a közönségéhez, hű a kötelességéhez és hű a — lakásához. Tréfásan azt lehetne mondani, hogy „ember emlékezete óta” ott lakik már az Erzsébet-köruti 2-ik számú ház első emeletén.

Mert a művészet a civilizáció élén jár ugyan, a művésznép is nézeteiben rendszerint radikális, szinte felforgató, de érzelmeiben konokul konzervatív: ragaszkodik hagyományaihoz, a nemzet történeti lelkéhez, multjához, és világa, élettéje, iskolája, szerepe és kultusza az irodalom és nagyjai.

De Blaháné!

Bájos volt, kedves volt, szeretetreméltó volt. Asszony a szó legvonzóbb értelmében. Ez volt művészetének titka. Hozzájárultak adományok, művészetének eszközei: a szív őszintesége, a hang édessége, fénye és melegsége, a beszéd természetessége és nyájassága, változatossága és fordulatossága. Elfelejtsem-e jókedvét, a mely mint a napsugár a vizen vagy a virágon úgy

táncolt szavában, énekében, mozdulataiban.

Voltak a magyar énekes színpadnak sztárjai. Schódeiné, Hollósy Kornélia, Paulayné, Hegedűsné, Benza Ida, és rövid színészeti történetünk elején Déryné. Tündöklöttek, hódítottak és elmulattak. Blaháné méltó utódja ezeknek. De őt a gondviselés különösebb szerepre szánta. Őt, mint egy virágszálat, akkor dobta ugyszólván az újraébredt nemzet és első lélekzetét vett fővárosra keblére, a mikor a törekeny asszonyi hatalom nagy munkát végezhet, minőbe a férfiak bele se foghatnak.

A mi színészi uttörőink önfeláldozó munkájának eredménye volt a küszködő Nemzeti Színház, ötven évi vándorlás, koplalás, megálázás jutalma, a Nemzeti Színház, mint egyetlen magyar színház az idegen nevelésű fővárosban; a hivalkodó, kényeztetett és hatalmaskodó német színház mellett.

És négyévi vesződséges munkával megépült a Népszínház és áttelepítette a Nemzeti Színházból Blahánét és a népszínművet. És fellendült vele a népmuzsa, az énekes műfajok változatos neme, és fellendült a közönség, és divatba jött a magyar dal és a magyar színészet, és kipusztult mellőle a német muzsa — mellyel a sors azt a tréfát is megcsinálta, hogy utolsó hajléka tűzben pusztult el s így került el a szomorubb véget, hogy nem kellett — becsukni.

A Népszínház Blahánéjának hatása miatt a magyar dal, a magyar nyelv, a magyar tréfa, a magyar ötlet beszivárgott az alsóbbrendű mulatóhelyekre: az orfeumokba, az énekes kávéházakba és beszivárgott lassan, de biztosan a mulató és szórakozó Budapest szívébe, agyába, lelkébe.

A kormány, a főváros, a sajtó, az irodalmi társaságok, a közművelődési egyesületek: mind dolgoztak több-kevesebb sikerrel Budapest meg-

magyarosításán, de mire mentek volna Blaháné és a Népszínház nélkül. Ők komolyan, ráncolt homlokkal, gond között aktákkal, rendeletekkel, biztatással győzték, de munkájuk eredménye nagyobb részt külsőség volt. Blaháné dallal, táncal, csicsergéssel, ezüstös kacagással, hamiskás mosollyal, őszinte érzelmisséggel és pajkos kacintással a szívekbe nyilazott (mint Kupidó) és a családi életbe, az otthonvaló szórakozásba ültette el a magyar szót.

És hogy milyen termése lett az ő büvös munkájának, azt mérjétek fel most. Nézzétek meg, hány magyar színházba tódul ma a főváros népe, hány mulatóhelyen cseng a magyar dal, csattan a magyar elmesség és dobog a magyar szív.

Most pedig helven éves lett ez a tüneményes asszony és tudom, hogy álmélkodva tudja meg tőlem, hogy milyen munkát végzett a nemzet számára. Mert ő azt hiszi magáról, hogy ő csak beszélt, mókázott és dalolt és ágált az ő kedves közönségének és, hogy ez éppenséggel országos és apostoli munka volt a nemzet számára: arról sejtelve sem volt.

És éppen ez a titka az ő művészetének, az ő halhatatlan hatásának. Mert a művészetben nincsen szándékosság, ott csak inspiráció és gyönyör van.